

OMVÄRLDSSPANING

Februari 2016

Innehåll	sidan
Regering och riksdag	
Ideella föreningar får ökade anslag för läxhjälp	3
Forskare ska lockas att bli ämneslärare och lektorer	3
Myndigheter	
Förskoleenkäten	3
Flera faktorer påverkar tryggheten i förskolan	4
Barngruppers storlek i förskolan	5
Allmänna råd med kommentarer om förskolan (reviderad 2016)	5
Stärk rektorernas kompetens i digitala ledningsfrågor	5
Din rätt i skolan – ny webbplats för elever	6
Många elever saknar studiero	6
Samlad statistik om anmälningar och regelbunden tillsyn 2015	7
Intresset för Läslyftet fortsätter att öka	8
Forskning	
Dagdröm och bli mer kreativ	9
Japansk metod ska lyfta matematiken i skolan	9
Övrigt	
Så kan ni hjälpa föräldrar att stötta barnen på internet	11
Förskolebarn blev slaget och knuffat av personal	11
Nytt läslyft för förskolan	12
OECD: Dramatisk ökning av andel lågpresterande i Sverige	13
Skolkonferens om LHU: Erfarenheter från pilotprojektet Modellskolan	13
Alla måste välja skola	14
Korrekt avstängning av elev som spottat ut mat i skolbuffén	15
Godkännande av förskola återkallades p.g.a. brist på behörig personal	15
Karriärtjänster för förskollärare ska locka fler till Nacka	15
Mer tillit ska minska lärares administration	16
Lärarnas ansvarsnämnd,	17
Snart kan nationella prov rättas externt	18

RIKSDAG OCH REGERING

Ideella föreningar får ökade anslag för läxhjälp

25 februari 2016 Regeringskansliet

Regeringen har i dag beslutat om en förordningsändring som innebär att elever i samtliga årskurser i grundskolan och motsvarande skolformer ska kunna erbjudas hjälp med läxor eller annat skolarbete utanför ordinarie undervisningstid. Dessutom får de ideella föreningar som arbetar med att ge hjälp med läxor eller annat skolarbete ökade anslag. [Läs mer](#)

Forskare ska lockas att bli ämneslärare och lektorer

25 februari 2016 Illustration: Regeringskansliet

Regeringen har beslutat om en lagrådsremiss inför en kommande satsning på en ny särskild kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer med examen på forskarnivå. Syftet är att få fler ämneslärare och lektorer i skolan, och satsningen avses pågå under fem år med start hösten 2016. [Läs mer](#)

MYNDIGHETER

Förskoleenkäten

Förskoleenkäten är en del av förskolesatsningen, Skolinspektionens treåriga regeringsuppdrag att granska förskolan. Enkäten ska ge en översiktlig bild av hur föräldrarna upplever förskolan för sitt barn. Frågorna handlar bland annat om områden som trygghet, omsorg, utveckling och lärande.

Förskoleenkäten gjordes första gången hösten 2015. Då svarade nästan 23 000 föräldrar på Förskoleenkäten. Totalt deltog 760 förskolor i 38 kommuner. I mindre kommuner gjordes enkäten på alla förskolor i kommunen, i större kommuner gjordes enkäten på ett slumpmässigt urval av förskolorna i kommunen. Enkäten har gjorts både på kommunala och fristående förskolor.

Enkäten handlar bland annat om trygghet och omsorg, förskolans arbete med värdegrunden och barns inflytande, utveckling och lärande, samt vårdnadshavares uppfattning om den information de får från förskolan om sitt barn.

Enkäten kommer att göras en gång per termin varje år till och med 2017. På sikt kan enkäten också komma att omfatta förskolepersonal och förskolechefer.

Så används resultatet

Enkäten är en del av Skolinspektionens satsning på förskolan, som sker på uppdrag av regeringen. Resultatet kommer att användas som underlag för myndighetens rapportering till regeringen, i syfte att ge en så fyllig bild som möjligt av förskolans kvalitet i Sverige. Läs mer:

[Om förskolesatsningen](#)

Enkätresultatet används även som ett av flera underlag i den regelbundna tillsynen av kommunernas styrning och utveckling av sina förskolor. Enkäter genomförs därför i de kommuner som Skolinspektionen planerar att göra tillsyn i. I tillsynen gör Skolinspektionen en samlad bedömning av hur kommunen ger förskolorna förutsättningar att kunna uppfylla kraven ibland annat skollag och läroplan. Läs mer:

[Regelbunden tillsyn](#)

Delat ansvar för tillsynen av landets förskolor

Kommunerna har tillsynsansvar för de fristående förskolor som ligger i kommunen. Skolinspektionen har tillsynsansvar för kommunala förskolor. Skolinspektionen har också ansvar för att granska hur kommunerna tar sitt ansvar för tillsynen över fristående förskolor.

Flera faktorer påverkar tryggheten i förskolan

Publicerad: 28 januari 2016

Förskolor ger till stora delar den uppmärksamhet och tillsyn som barnen behöver för att känna sig trygga. Personaltätheten är viktig men det finns flera andra faktorer som påverkar kvaliteten, till exempel personalens förhållningssätt mot barnen. Det visar Skolinspektionens flygande granskning av 196 förskolor för barn under tre år.

– Trygghet är en viktig del i förskolans uppdrag. Det är förskolans huvudman som ansvarar för att alla barn har en trygg och säker miljö, och att verksamheten är anpassad efter barnens behov. Det är viktigt att huvudmannen och förskolechefen regelbundet följer förskolans situation och ger personalen goda förutsättningar för detta uppdrag, säger Helén Ångmo, tillförordnad generaldirektör, Skolinspektionen.

Skolinspektionen har besökt 196 slumpmässigt utvalda förskolor för att granska personalens arbete med uppmärksamhet, trygghet och tillsyn. På majoriteten av förskolorna bedömdes personalen ha en god uppmärksamhet och närvaro. På en femtedel var personalen inte tillräckligt lyhörd för barnens behov, eller hade bristande uppsikt över barnens aktiviteter. I vissa fall fanns uppenbara risker för barnens trygghet.

En rad faktorer påverkar

I granskningen ingick en kartläggning av barngruppernas storlek och personaltätheten en vanlig dag på förskolan. Ju fler barn per personal det var i de observerade barngrupperna, desto mindre uppmärksamhet och tillsyn bedömdes personalen ge barnen. Risken för en otrygg miljö var således större i de grupper där varje personal hade fler barn att ta hand om. Även barngruppens storlek i sig hade betydelse, men ökade inte risken för otrygg miljö lika mycket så länge det fanns tillräckligt med personal.

Förutom personaltätheten och barngruppsstorleken fanns en rad andra faktorer som påverkade hur väl förskolorna kunde tillgodose barnens behov av uppmärksamhet. Till dessa hör bland annat personalens förhållningssätt mot barnen, den fysiska miljöns utformning, och hur arbetet på förskolan var organiserat.

Tamburen som lärmiljö

Skolinspektionen studerade också hur förskolor använde vardagliga situationer i lärandesyfte, till exempel på- och avklädning i förskolans tambur. Nära hälften av förskolorna hade inte utnyttjat tamburen till att låta barnen träna självständighet och olika förmågor inom till exempel språk och matematik. På flera av dessa förskolor hade personalen inte diskuterat tamburen som lärmiljö. [Läs mer](#)

Barngruppers storlek i förskolan

En kartläggning av aktuell pedagogisk, utvecklingspsykologisk och socialpsykologisk forskning

Frågan om vad som är en lämplig storlek för barngrupper i förskolan är komplex och behöver ses i ett socialt och kulturellt sammanhang. Forskningen visar att några avgörande faktorer att ta hänsyn till är personalens kompetens, personaltäthet, barngruppens sammansättning och den fysiska miljön. [Läs mer](#)

Allmänna råd med kommentarer om förskolan (reviderad 2016)

Kommentarerna till rådet om barngruppernas storlek och sammansättning reviderades 2016. Obs! Publikationen kommer att tryckas under februari 2016 och kommer sedan att finnas till försäljning för 50 kr.

De allmänna råden för förskolan riktar sig till huvudmän, förskolechefer, förskollärare och arbetslag. Materialet behandlar förskolans uppdrag, styrning och ledning, barngruppens och miljöns betydelse, särskilt stöd och samarbete med hemmet. Syftet med råden är att stödja och ge vägledning för ökad måluppfyllelse i förskolan. [Läs mer](#)

Stärk rektorernas kompetens i digitala ledningsfrågor Skolverket 20160215

Här är listan över de skolutvecklingsprogram som vi på Skolverket kommer genomföra för att stärka den digitala kompetensen i undervisningssituationen. Dessutom kommer en insats inriktas för att stärka rektorernas strategiska kompetens i digitala frågor.

– Att stärka rektorernas strategiska kompetens i digitala ledningsfrågor är en viktig pusselbit i skolans digitaliseringsarbete. En viktig nyckel för att de digitala satsningarna ska bli framgångsrika är att skolan arbetar systematiskt och strategiskt med frågorna på ledningsnivå, säger Katarina Lycken Rüter, undervisningsråd på Skolverket.

Stort kompetensbehov inom digitaliseringsområdet

Vår genomgång visar att det finns ett stort kompetensutvecklingsbehov inom digitaliseringsområdet på alla nivåer inom skolan. Särskilt angeläget är det att stärka rektorernas strategiska kompetens i digitala frågor. Från hösten 2016 kommer därför kompetensutvecklingsinsatsen ”Att leda skolutvecklingsprocesser, med fokus på digitalisering” att finnas tillgänglig. Insatsen riktar sig i första hand mot skolledare och rektorer.

Följande insatser är tillgängliga från hösten 2016

- Säker och kritisk användning av nätet
- Digitala verktyg för lärande
- Leda och lära tekniktäta klassrum
- Att leda skolutvecklingsprocesser, med fokus på digitalisering (riktas till rektorer och skolledare)

Din rätt i skolan – ny webbplats för elever

Publicerad: 18 januari 2016

Nu lanserar Skolinspektionen och Barn- och elevombudet en webbplats om elevers rättigheter i skolan. Ett viktigt budskap till eleverna är att prata med en vuxen om det är något som inte fungerar. Man kan också vända sig till Skolinspektionen och Barn- och elevombudet.

Skolinspektionen och Barn- och elevombudet arbetar för att alla elever ska få en god utbildning i en trygg miljö. Det handlar bland annat om att ha arbetsro, att få den hjälp man behöver, att känna sig trygg och att kunna lära och utvecklas i skolan.

Sprida kunskap om rättigheterna

Webbsidan kan bidra till att eleverna lär känna sina rättigheter för att kunna vara delaktiga och våga prata med de vuxna i skolan om det som inte fungerar. Ett viktigt budskap till eleverna är just att prata med en vuxen när det inte fungerar. Det är skolans och huvudmannens uppgift att se till att alla elever får det de har rätt till. Får man inte det kan man vända sig till Skolinspektionen och Barn- och elevombudet. [Läs mer](#)

Många elever saknar studiero

Publicerad: 18 januari 2016

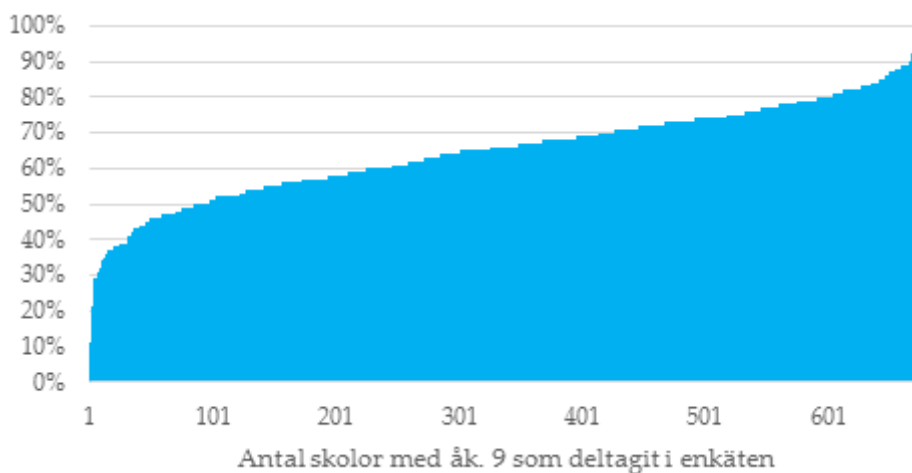
Var tredje elev i årskurs 9 säger i Skolinspektionens skolenkät att de inte har studiero. Upplevelsen av studieron varierar kraftigt i de svenska skolorna.

– Det är allvarligt att alla elever i skolan inte känner det lugn och den ro i skolan som de har rätt till och som bidrar till att de kan följa och tillgodogöra sig undervisningen, säger Helén Ängmo, tillförordnad generaldirektör, Skolinspektionen.

Skolinspektionens analys bygger på svar från elever och personal som deltagit i Skolenkäten 2015.

Grafen nedan visar hur de 667 skolor i årskurs 9 som ingår i skolenkäten grupperar sig efter hur eleverna upplever studieron i skolan. Längst till vänster finns de skolor där studieron är som lägst. I de skolorna upplever endast cirka 30 procent av eleverna att de har studiero på lektionerna. Längst till höger finns ett fåtal skolor där nästan alla elever upplever god studiero. Totalt svarade 41 000 elever i årskurs 9 på enkäten.

Andel elever i årskurs 9 som instämmer helt eller delvis med att de har studiero på lektionerna

Lärarnas uppfattning skiljer sig från elevernas

Enkätsvaren visar också att elever som upplever att de kan få hjälp av sina lärare när de behöver det, i större utsträckning också svarar att de har studiero på lektionerna.

– Utifrån ett barnperspektiv är det viktigt att lyssna till eleverna och ta in deras uppfattning om studiero för att arbetet med förbättrad studiero ska bli verkningsfullt, säger Helén Ängmo.

Samlad statistik om anmälningar och regelbunden tillsyn 2015

Skolinspektionen 19 februari 2016

Varje år sammanställer Skolinspektionen och Barn- och elevombudet statistik om anmälningar och regelbunden tillsyn. Nu är statistiken för 2015 publicerad. Bland annat framgår att inkomna anmälningar om kränkande behandling ökade med 17 procent och att en vanlig brist på de grundskolor som Skolinspektionen besökte i tillsynen 2015 var att elevhälsan inte användes förebyggande och hälsofrämjande.

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Det kallas för regelbunden tillsyn. Under 2015 granskade Skolinspektionen totalt 775 skolenheter och 295 huvudmän. Skolbesöken kan utföras på olika sätt. En prioriterad tillsyn av en skola innebär en djupare granskning än en bastillsyn.

Flest skolor brister i arbetet med förutsättningar för lärande och trygghet

Den vanligaste bristen på både grund- och gymnasieskolor i den prioriterade tillsynen var arbetet med förutsättningar för lärande och trygghet. Det handlar till exempel om att skolorna inte använder elevhälsan förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling att nå utbildningens mål. Ett annat bristområde var extra anpassningar och särskilt stöd. Här handlar det till exempel om att elevernas behov inte utreds tillräckligt fort när man ser att de anpassningar skolan gjort inte är tillräckliga.

Här hittar du all statistik om regelbunden tillsyn 2015:

[Regelbunden tillsyn 2015](#)

Liten ökning av antalet anmälningar

Under 2015 kom det in 4 035 anmälningar till Skolinspektionen och Barn- och elevombudet. Det är åtta procent fler än 2014. Anmälningarna handlade framförallt om kränkande behandling och att elever inte fått det särskilda stöd de har rätt till. Tre fjärdedelar av alla ärenden gällde grundskolan. Fler pojkar än flickor fanns representerade i anmälningarna.

Ärenden om kränkande behandling fortsätter öka

38 procent av alla inkomna anmälningsärenden 2015 handlade om upplevd kränkande behandling. Antalet inkomna anmälningar om kränkande behandling har ökat med 17 procent sedan 2014. De flesta fallen handlade om kränkningar där elever uppgavs ha kränkt en annan elev, men i fyra av tio anmälningar var det en vuxen på skolan som uppgavs ha kränkt en elev.

Här hittar du all statistik om anmälningar 2015:

[Anmälningar och beslut 2015](#)

Här finns svar på vanliga frågor om anmälningsstatistiken:

[Vanliga frågor och svar](#)

Intresset för Läslyftet fortsätter att öka

Många skolor vill öka elevers läsförståelse och skrivförmåga genom Läslyftet. Även i år har intresset varit större än vad statsbidraget räcker till. För att så många som möjligt ska kunna ta del av Läslyftet har vi beviljat statsbidrag för fler handledare än tidigare. Dessutom har antalet platser på handledarutbildningen också utökats. Men även utan bidrag är det fullt möjligt att arbeta med Läslyftet via Läs- och skrivportalen. Läsande och skrivande är nycklar till lärande och goda kunskaper i skolans ämnen. Grundtanken med Läslyftet är att lärare lär av och med varandra för att på så vis utveckla sin undervisning med fokus på elevernas lärande.

Kommande läsår delar Skolverket ut 70 miljoner till de skolor som vill delta i Läslyftet. Det är regeringen som beslutar om Läslyftets budget. Pengarna räcker till som mest 1296 handledare om lärarnas arbetstid sätts ned med 10 procent. Skolan bestämmer själva om de vill sätta ned handledarnas arbetstid med 10 eller 20 procent. [Läs mer](#)

FORSKNING

Dagdröm och bli mer kreativ

Koncentration är överskattat. Låt istället dagdrömmarna leda dig till nya nivåer av kreativitet. Men dagdröm med måtta, annars finns risken att du blir olycklig.

FAKTA DAGDRÖMMAR:

- Ju tröttare du är, desto lättare är det att förlora sig i en dagdröm. Morgonpigga tenderar att vara mer påhittiga sent på kvällen medan kvällsugglor är mer kreativa tidigt på morgonen.
- Koffein hjälper dig att fokusera. Det kan således vara lönt att skippa kaffet om du vill få igång ditt kreativa tänkande.
- Dagdröm lagom mycket och om nära och kära så blir du gladare.

Förutom att verka kreativt förlösande har man kommit fram till att dagdrömmar hänger ihop med hur du mår psykiskt. Samma forskare som kom fram till att vi lägger halva vår vakna tid på att dagdrömma kom även fram till att [dagdrömmet gör oss olyckliga](#). Det beror enligt dem på människans kapacitet att måla upp ett annat liv, en bättre framtid. Det leder dock till att våra tankar ofta vandrar iväg i stället för att koncentrera sig på nuet, vilket medför en emotionell kostnad.

- – Studien visar att man är mindre lycklig när sinnet befinner sig någon annanstans. Minst lyckliga verkar de som pendlar vara eftersom det då finns tid att låta tankarna vandra. För att bli lycklig ska man enligt vetenskapen befinna sig i nuet, säger Pontus Wasling.
- Förra året kom dock brittiska forskare fram till att [dagdrömmar om nära och kära tenderar att hänga ihop med en ökad känsla av lycka](#) och kärlek. [Läs mer](#)

Japansk metod ska lyfta matematiken i skolan

13 januari, 2016

En japansk lärare går inte igenom ett matematikproblem, utan låter eleverna fundera först – och gissa sig fram. Läraren låtsas vara en icke-auktoritet: ”Jaså säger du det..” Är det sant..?” ”Men titta det här verkar ju fungera...” Gissningsmomenten leder till ett rationellt tänkande, menar forskaren Yukiko Asami-Johansson. Den japanska metoden handlar om att läraren noggrant väljer ut problem som passar in i undervisningen och redan vid planeringen förutser hur eleverna kommer att lösa dem.

Låt dem gissa

Läraren visar eleverna problemet men går själv inte igenom hur det går att lösa utan låter i stället eleverna börja fundera. Eleverna får gissa, först individuellt och sedan i grupp. – I den svenska modellen lyfts egentligen endast problemlösningsförmågan fram. – Från dag ett måste läraren gå på gång understryka: Det jag vill att ni ska göra är inte att svara rätt, utan att ni visar att ni tänker,

Planeringen avgör

Avgörande för att lyckas är att läraren planerar lektionerna moment för moment och skapar bra problem. Allt måste planeras från dag ett. Vilka problem som passar vilka lektioner, under hela läsåret.

Val av problem är jätteviktigt och de ska leda till:

- Gissningsmomentet
- Flera sätt att lösa
- Involvera hela klassen
- Även felaktiga exempel kan användas

Visa att ni tänker

Från början måste läraren understryka gång på gång: Det jag vill att ni ska göra är inte att svara rätt utan att visa vad ni tänker! Så känner eleverna att gissningsmomenten leder till ett rationellt tänkande, menar Yukiko Asami-Johansson.

I Japan

I Japan är lärarna tvungna att göra en "Öppen-lektion". De planerar en lektion tillsammans och sedan genomför de lektionen i en klass och andra lärare tittar på den. Även andra skolors lärare från hela Japan kan komma och titta.

Sedan diskuterar man vad som fungerade bra och vad som inte fungerade. Därefter redigeras lektionsplaneringen tillsammans och lärarna genomför den på nytt i en annan klass. Och sedan diskuterar man igen, det är en cyklisk process. Du blir en bättre lärare och det är ju roligt. Japanska matematiklärare har också egna nätverk så det är en väldigt social del också.

Viktigt vara trygg i klassrummet

Yukiko Asami-Johansson samarbetade med en lärare när hon gjorde sin studie. Läraren lärde sig hela metoden och planerade alla uppgifter. Hon tänkte igenom elevernas möjliga lösningsmetoder. Om någon kommer med det svaret, hur ska jag agera då? Hon planerade detaljerat inför varje lektion vilket verkligen krävs för att lyckas.

När Yukiko sedan intervjuade lärarens elever så de att det var roligt att tänka. "Nu är matematik mitt favoritämne eftersom jag fick veta att lektionen inte går ut på att svara rätt, utan att tänka".

Lärande är att tänka själv

Dessa strategier för att lösa problem tillskrivs den ungerska matematikern George Pólyas. Hans bok från 1945 om konkret problemlösning "How to solve it" har sålt i över en miljon exemplar. Pólyas tes var: "Lärande är att låta eleverna tänka själva, att gissa först..."

För mer information kontakta:

Yukiko Asami-Johansson, forskare Höskolan i Gävle, Tel: 026-64 87 87, E-post:
yukiko.asamijohansson@hig.se

ÖVRIGT

Så kan ni hjälpa föräldrar att stötta barnen på internet

I år sätter Statens medieråd ljuset på barnens viktigaste resurs: föräldrarna. Vi har tagit fram fem konkreta råd.

[Läs mer](#)

Så här kan du och din organisation medverka för att sprida våra fem råd till föräldrar.

Råden förmedlas i ett kunskapspaket för föräldrar, som består av:

- Ny video (längd 0:45)
- En folder
- En affisch
- Poddar och texter
- Allt är samlat på sajten nohate.se under den nya fliken **Föräldrar**.

Att vi väljer att fokusera på föräldrar är inte en slump. Våra forskningsrapporter visar att många föräldrar oroar sig för att deras barn ska råka ut för mobbning, hat eller ännu värre saker via internet. Samtidigt upplever en stor del av barnen att föräldrarna inte pratar med dem om deras vardag på nätet.

Förskolebarn blev slaget och knuffat av personal

I en anmälan till Barn- och elevombudet uppgavs att ett barn hade utsatts för kränkande behandling av personal vid bestående i att en förskolepedagog slagit och knuffat barnet. Barn- och elevombudet konstaterade att anmälningsskyldigheten hade iakttagits och att hanteringen av händelsen uppfyllde författningarnas krav. Dock fanns vid kränkningstillfället ingen aktuell likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling på förskolan, varför kommunen brustit i sina skyldigheter i det avseendet. Barn- och elevombudet framställde ett skadeståndsanspråk på 20 000 kr för berörd elevs räkning och förelade huvudmannen att åtgärda de påpekade bristerna. Infosoc kommentar av Barn- och elevombudet 2016-01-19, dnr 45-2015:7510

Nytt läslyft för förskolan

Från *Lärarnas tidning* 2016-02-09 08:24

Till hösten utökas Läslyftet med material för förskolan. Men det blir inget statsbidrag till deltagande förskolor.

Läsning för de minsta. Det utökade läslyftet vänder sig även till förskolan. Foto: Johanna Ulrika Orre

När Läslyftet startade i höstas var fortbildningsmaterialet som ingick riktat mot grundskolan och förskoleklassen. Till läsåret 2016/2017 kommer det även att finnas material för förskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Men huvudmän för förskolan kommer inte, till skillnad från övriga huvudmän, att kunna söka statsbidrag för att frigöra tid för handledning.

— Det beror på begränsade resurser och på att Skolverket, enligt den förordning som styr Läslyftet, endast får dela ut statsbidrag till huvudmän inom grundskolan och motsvarande skolformer, förskoleklassen, gymnasieskolan, och gymnasiesärskolan, säger Erica Jonvallen, Skolverkets projektledare för Läslyftet.

Hon tycker ändå att det är viktigt att även förskolor arbetar med barns språk- och läsutveckling.

— Det är i förskolan som grunden läggs för att barn ska klara av skolan.

Det nya fortbildningsmaterialet som blir tillgängligt till hösten kommer att finnas på Läs- och skrivportalen och vara uppbyggt på samma sätt som det som riktar sig till grundskolan. Det vill säga i moduler som innehåller material för kollegiala diskussioner, reflektioner över undervisningen samt gemensam planering och uppföljning av klassrumsaktiviteterna för att utveckla undervisningen.

Modulerna för förskolan har de preliminära rubrikerna »Flera språk i förskolan« och »Läsa och skriva i förskolan«.

Johanna Ulrika Orre Läslyftet

- Startade hösten 2015.
- Är en fortbildning i språk-, läs- och skrivdidaktik som bygger på att lärare lär av och med varandra med stöd av en handledare.
- Syftar till att öka elevernas läsförståelse och skrivförmåga.

Materialet som kommer i höst är framtaget av lärosäten runt om i Sverige i samarbete med Skolverket.

Skolkonferens om LHU: Erfarenheter från pilotprojektet Modellskolan

Pilotprojektet Modellskolan går i framkant och visar vägen för framtidens skola där lärande för hållbar utveckling (LHU) och framtidsoptimism genomsyrar hela verksamheten. Nu när det treåriga pilotprojektet på Malmö latinskola närmar sig sitt slut är det dags att dela med sig av resultat och erfarenheter. Modellskolan är ett långsiktigt samarbete mellan Naturskyddsföreningen, Malmö stad och Malmö högskola som genomförs på gymnasieskolan Malmö latin. Parterna har sedan start avsatt resurser, kompetens och projektledningsstöd för att Malmö latinskola skall utvecklas till den föregångsskola vi vill ha i syfte att sprida erfarenheterna från projektet till skolpolitiker, lärosäten, skolledare och lärare i hela Sverige.

Naturskyddsföreningen är ansvarig för att driva projektet men för genomförandet krävs ett ägarskap hos alla tre parter och deras medarbetare som slutligen gör verksamhet av visionerna och projektplanen. Det krävs hårt jobb för att skapa nya organisationslösningar och nya perspektiv på hur det praktiska arbetet ska genomföras. Projektet pågår under perioden 2012 - 2016.

Varmt välkommen på konferens om framtidens skola den 25 april i Malmö. **Läs mer - anmälan**

OECD: Dramatisk ökning av andel lågpresterande i Sverige

10 feb 2016 SVD

Mer än var fjärde 15-åring i OECD-sfären, eller 13 miljoner elever, klarar inte baskraven i ett eller flera av skolans centrala ämnen. Läget är värre i Sverige, med var tredje elev som inte klarar baskraven.

Det är den senaste Pisaundersökningen som ligger till grund för OECD:s nya rapport Low-performing students. Fokus ligger den här gången på alla elever som inte klarar mer än de enklaste uppgifterna i ett eller flera av Pisas delprov i läsning, matematik respektive naturvetenskap. Bland alla Pisa-deltagande länder/regioner ligger andelen på 28 procent, i Sverige på 34 procent. Det motsvarar, grovt uppskattat, runt 30 000 svenska elever i varje årskull.

De siffror OECD nu presenterar är inte nya, tvärtom har de tyngt svensk skola de senaste två åren. Nu påminner OECD åter igen om Sveriges situation: "Sverige har fått "dramatiska ökning av andelen lågpresterande i alla ämnen sedan år 2000", skriver OECD.

– Sverige är alltså det land i OECD där andelen lågpresterande elever ökat mest, säger Eva Lundgren, undervisningsråd vid Skolverket och ansvarig för Pisa i Sverige.

Därför har Sverige redan beställt och fått egna råd av OECD hur utvecklingen i svensk skola ska brytas. OECD har pekat på högre lärarlöner, högre förväntningar på eleverna och en tydligare ansvarsfördelning mellan stat och kommuner/friskolor.

I den nya rapporten, som riktas till 64 länder/regioner, ges mer generella råd.

– OECD brukar betona att en förutsättning för att höja den allmänna kunskapsnivån är att höja de sämst presterandes nivå, säger Eva Lundgren.

Råden handlar bland annat om att uppmuntra föräldraengagemang och att ge riktat stöd till skolor, familjer och elever som har sämre förutsättningar. Behövande elever bör få stöd så tidigt som möjligt.

– I Finland gör man så, medan man i Sverige ofta sätter in stöd först på högstadiet, säger Eva Lundgren.

Alla måste välja skola

PUBLICERAD 10 FEBRUARI 2016

[Lärarnas Riksförbund, Läraförbundet och LO vill att den svenska skolans kösystem utreds.](#)

Tillsammans har de släppt en rapport som visar att friskolornas köer är en av orsakerna till landets segregerade skola – och under onsdagen hölls ett seminarium i Stockholm för att diskutera hur kösystemet kan ändras, med politiker och huvudmän.

Enligt rapporten ställer nuvarande kösystem krav på att föräldrar gör tidiga och aktiva skolval. Men alla föräldrar är inte lika insatta i hur systemet fungerar – samtidigt som det är frivilligt att välja. Enligt rapporten gör barn till högutbildade föräldrar i större utsträckning aktiva val än barn till föräldrar som har studerat mindre.

– Vi har i uppgift att vara en kompensatorisk skola, som faktiskt lyfter elever utifrån deras egen förmåga. Att föräldrarnas utbildningsbakgrund slår igenom så hårt som det gör i dag är inte acceptabelt. Det är ett misslyckande, säger Ebba Östlin, kommunstyrelseordförande Botkyrka och utredare av utbildning för nyanlända.

Ett sätt att komma åt problemet vore att införa aktiva skolval – men inte utan att även reformera urvalsreglerna, enligt rapporten. Det skulle innebära att skolvalet bli obligatoriskt för samtliga föräldrar.

– Vi står bakom, och har själva länge drivit, förslaget om att göra skolvalet obligatoriskt. Många skulle göra väl genomtänkta val om det samtidigt finns ett informationssystem som fungerar bra, säger Sofia Larsen, grundskolechef på Academedia.

Även Moderaternas Camilla Walter Grönvall ställer sig positiv till ett aktivt skolval, likväl som Liberalernas Christer Nylander, som båda sitter i riksdagens utbildningsutskott.

– Man kan absolut diskutera frågan om aktivt skolval. Men det viktigaste är att fler får information om hur skolvalet fungerar, samt vad som är bäst för just ditt barn. Ett aktivt val kan vara vägen till en mer likvärdigare skola, säger Christer Nylander.

Lena Hallengren, (S), ordförande riksdagens utbildningsutskott, säger varken ja eller nej till obligatoriskt skolval.

– Det beror på under vilka förutsättningar vi pratar om. Är det möjligt att rigga ett system där alla har möjlighet att välja? Vilken information kan man erbjuda? Jag kan se ganska många familjer som jag är osäker på hur bra de faktiskt kan nyttja valet. Vi har ett ansvar att först fundera på hur det skulle genomföras innan vi svarar på den frågan, säger hon, och tillägger:

– Det är viktigt att vi förändrar skolvalet och inte låta det vara okontrollerat när vi ser att elevsammansättningen spelar roll och att alla skolor inte är lika bra.

Korrekt avstängning av elev som spottat ut mat i skolbuffén

En elev hade vid ett tillfälle tagit mat och sedan spottat tillbaka den på uppläggningsfatet. Vid ett lugnt samtal efter incidenten hade eleven fått ett vredesutbrott, blivit våldsam och kastat föremål vilket orsakade personskada. Avstängningen av eleven var korrekt utförd. Avstängningen löpte under en veckas tid, vårdnadshavarna hade getts tillfälle att yttra sig och avstängningen rörde beteende av en art som befogade omedelbar avstängning.

Rektorn på Frennarps byskola beslutade att stänga av en elev från och med den 13 mars till och med den 20. Beslutet motiverades i huvudsak enligt följande. Det finns hittills ca 40 tillbudsrapporter kopplade till eleven. Vid ett tillfälle tog eleven mat i munnen och spottade tillbaka den på det uppläggningsfat där maten var serverad. I samband med att ett samtal under lugna former inleddes med eleven om händelsen blev eleven våldsam. Eleven skrek, kastade stolar och andra föremål mot rektorn, med personskada som följd. Som kompensation för undervisningen som han gick miste om erbjöds eleven hemundervisning.

Vårdnadshavaren yrkade att beslutet skulle upphävas och anförde bl.a. följande. Avstängningen som beslutats avser över en vecka och det har inte funnits någon tid att yttra sig. Det finns inte någon skyndsamt utredning som kan göras under den aktuella veckan eftersom elevens behov varit kända under hela hans skoltid. I samband med händelsen träffade hon rektorn då kallade till ett nytt möte morgonen dagen därpå. Efter påtryckningar fick hon veta att rektorn funderade på att stänga av eleven kommande vecka för att invänta resultat från utredning av BUP och socialtjänsten. Hon upplyste rektorn om att ingen av utredningarna skulle bli klar på en vecka. [Läs mer](#)

Godkännande av förskola återkallades p.g.a. brist på behörig personal

Ett beslut om återkallande av godkännande av en förskola var korrekt då förskolan huvudsakligen saknade behörig personal. Bristerna hade förekommit under lång tid och det var ej visat att de rekryteringar förskolan hade utfört skulle innebära en långsiktig lösning. Därmed hade förskolan inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att rättfärdiga ett godkännande.

Karriärtjänster för förskollärare ska locka fler till Nacka

Nacka har utsett två särskilt yrkesskickliga förskollärare som får lönen höjd med 3000 kronor i månaden. Nu rekryterar man fler. Utomstående bedömare ska minska risken för godtycke och avundsjuka bland kolleger.

I veckan går anmälningstiden ut för den nya rekryteringen av förskollärare i Nacka som aspirerar på att bli särskilt yrkesskickliga och höja sin lön. Intresset ökar, nu börjar våra förskollärare se vad det här innebär, säger Ann Sundman Brott, förskolestrateg i Nacka.

Varför gör ni den här satsningen?

Det är ett sätt för oss höja kvaliteten och vi behöver hjälp i utvecklingsarbetet. Vi visar också att det finns karriärmöjligheter även inom förskolan och lyckas förhoppningsvis locka till oss fler förskollärare. **Uppdraget är** tidsbegränsat till två år. Att det inte är permanent beror i hög grad på att det inte finns någon pott med statliga pengar att ösa ur.

Vi vet inte vad vi har för ekonomi om två år och vågar därför inte lova något. Våra lokala politiker har inte heller skjutit till några extra medel. Finansieringen bygger på de pengar som varje förskola betalar in som overheadkostnad till oss centralt, säger Ann Sundman Brott. Certifieringen sköts av Arete meritering, ett dotterbolag till Skolporten. Programmet vilar på forskningsgrund och deltagarna granskas även av observatörer från andra kommuner. Det minskar risken för godtycke och att det uppstår avundsjuka bland kollegerna.

Eva-Mari Kallin är en av de två förskollärare som certifierades förra året och som nu just börjat sitt uppdrag. Två dagar i veckan ska hon arbeta med digital utveckling. Jag kommer att hålla kurser och åka runt på andra förskolor och vara ett stöd för mina kolleger, säger hon.

Fyra valdes ut att gå meriteringsprogrammet som pågick under ett halvår. Två klarade testen, som utöver observationerna under deltagarnas arbete med barnen också utgår från de texter de får skriva om hur de jobbar med lärandet och hur de lyckas involvera barnen. Den som blir godkänd får ett lönetillägg på 3 000 kronor i månaden under de två år uppdraget varar.

Eva-Mari Kallin har inte hört några invändningar från kolleger och även hon tror att den externa bedömningen är en styrka. Vi har fördelen att kunna hänvisa till programmet. Utomstående granskare har ju faktiskt slagit fast att vi är särskilt yrkesskickliga. Det är inte vår chef som har utsett oss, säger hon.

Helsingborg har haft en liknande modell sedan 2014 och idag finns cirka 15 försteförskollärare, som kommunen valt att kalla dem. Jag har ansvaret för tre förskolor och vi har en försteförskollärare på varje, säger Helene Sætre, förskolechef i Drottninghög.

Vad har försteförskollärarna betytt? De har varit en draghjälp i vår utveckling. Nu jobbar vi mycket med pedagogisk dokumentation och lärmiljöer och där spelar de en viktig roll. Lönepåslaget är individuellt och varierar kring ett genomsnitt på 5 000 kronor i månaden. Till skillnad mot i Nacka är uppdraget inte tidsbegränsat och Helsingborg använder inte certifiering. Det finns centrala kriterier, men vem som utses är förskolechefens val. *Lärarnas tidning 2016-02-22*

Mer tillit ska minska lärares administration

Från *Lärarnas tidning* 2016-02-17 16:13

En tillitsreform ska minska detaljstyrningen av lärarna och frigöra tid till undervisningen. Regeringen har gett Statskontoret i uppdrag att undersöka hur ”styrningsrevolutionen” ska kunna bli verklighet.

– **Vi vill ha en tillitsbaserad styrning** där vi vågar lita på medarbetarna och låter dem göra jobbet. Det innebär inte att vi motsätter oss uppföljning och tillsyn men kontrollerandet har gått för långt.

Så sa civilminister Ardalan Shekarabi i en intervju med *Lärarnas tidning* för ett år sedan. Han reste då runt bland landets lärosäten för att lyssna på forskare och företrädare för lärarkåren i syfte att få underlag till en ny styrning av välfärden efter New Public Management (NPM).

Tanken med näringslivstänkandet i NPM var att minska byråkratin och öka effektiviteten i skolan. Istället lades en ökad administrativ börda på lärarna som fick mindre tid för kärnverksamheten.

Statskontoret ska nu kartlägga och analysera den statliga styrningen av kommunerna och de egna myndigheterna – och hitta nya sätt att styra den offentliga sektorn som bygger på en större tillit på alla nivåer. När det gäller kommunerna ska generella statsbidrag ska vara regel även om regeringen konstaterar att skolan för närvarande behöver riktade statsbidrag.

– På lärarnivå kan det handla om att ta reda på vad som verkligen behövs av allt rapporterade lärarna gör. Om uppgifterna är onödiga eller redan finns någon annanstans kan de rensas bort. Det handlar om en revolution i sättet att tänka när det gäller styrning, säger Peter Skeppström, pressekreterare hos Ardalan Shekarabi.

Statskontoret ska avrapportera olika delar av uppdraget under året, fram till den 31 december 2016.

Lärarnas ansvarsnämnd

Beslutsdatum: 2016-02-08 Pub. beteckning: LAN 2016 Målnr/Dnr: 2015-1306

Sammanfattning

En lärare tilldelades en varning som följd av en händelse då hon tilldelat en elev ett slag med öppen hand i ansiktet. Händelsen rubricerades som misshandel i form av ringa brott. Det fanns således fog att ifrågasätta lämplighet att verka som lärare och grund för varning förelåg därför.

Kommentar

Skolinspektionen mottog ett godkänt strafföreläggande gällande en legitimerad lärare. Av strafföreläggandet framgick att läraren hade gjort sig skyldig till misshandel som hade bedömts som ringa brott genom att tilldela en elev i årskurs 5 ett slag med öppen hand i ansiktet med i vart fall smärta som följd. Påföljden bestämdes till 60 dagsböter à 160 kronor.

Läraren hade i förhör under förundersökningen berättat i väsentligen följande. Hon var med halva klassen i musiksalen och gjorde uppvärmningsövningar för rösten. Hon upplevde att det var stökigt i gruppen, många pratade och flamsade. Två av eleverna puttades och brakade mer än övriga och hon försökte utan framgång få dem att lyssna på henne och delta i övningarna. Tio-femton minuter in i lektionen såg hon hur den ena av dessa båda elever gav den andre en örfil. I direkt anslutning till det inträffade gick hon fram och gav eleven, som nyss utdelat ett slag, ett slag i ansiktet. Hon hade en känsla av att "nu far det vara nog". Det var inte första gången en liknande situation inträffat mellan just dessa elever.

Skolinspektionen yrkade att Lärarnas ansvarsnämnd ska meddela en lärare en varning. Som grund anförde Skolinspektionen att läraren i eller i samband med yrkesutövningen hade gjort sig skyldig till brott som gjorde att hennes lämplighet att verka som lärare kunde ifrågasättas.

[Läs mer](#)

Snart kan nationella prov rättas externt

SKOLPORTEN PUBLICERAD 26 FEBRUARI 2016

Regeringen vill att rättningen av de nationella proven ska skötas externt.

– Idrottarens tränare är inte den som bedömer vem som vinner loppet. Lite så måste vi se på skolan också, säger gymnasie- och kunskapslyftsminister Aida Hadzialic. – Våra betyg går fortfarande stadigt uppåt, samtidigt som kunskaperna sjunker. Det är en trend som har drivits på av kommersialiseringen av skolan, där betyg har blivit ett lockmedel för skolorna, säger hon.

En del av lösningen kan finnas i den utredning som regeringen tillsatte i april förra året, som ska titta på hur de nationella proven kan bli mer centrala och digitaliseras, samt lämna förslag på hur proven kan rättas och bedömas externt. [Läs mer](#)

Karlstads kommun, barn- och ungdomsförvaltningen, 651 84 Karlstad

Tel: 054-29 50 00. E-post: barnochungdomsforvaltningen@karlstad.se